

Tweede Kamer der Staten Generaal
Voorzitter Vaste Commissie voor I&M
mevrouw J.F. Snijder-Hazelhoff
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Woerden : 24 oktober 2011

onze ref. : 11400b11/RT-tr
doorkiesnr. : 0348 48 43 52
e-mail : rt@vemw.nl

onderwerp : vermogenskostenvoet en solvabiliteitsgrens drinkwaterbedrijven 2012-2013

Geachte mevrouw Snijder-Hazelhoff,

De consumentenorganisaties Consumentenbond, Vereniging Eigen Huis en VEMW hebben kennis genomen van het besluit van Staatssecretaris Atsma (d.d. 11 oktober jl.) om de vermogenskostenvoet (ofwel Wacc) voor de drinkwaterbedrijven over de periode 2012-2013 vast te stellen op 6%. De Staatssecretaris baseert zijn besluit op een advies van de NMa inzake de vermogenskostenvoet en de solvabiliteitsgrens (d.d. 7 oktober 2011 jl.).

De consumentenorganisaties wijzen de keuze voor een vermogenskostenvoet van 6% af en betreuren het dat vrijwel geen rekening is gehouden met de zienswijze die door onze organisaties eerder dit jaar (d.d. 22 maart jl.) is ingediend.

De NMa gaat slechts zeer summier in op de door ons ingebrachte punten in. Om die reden is er naar de mening van onze organisaties geen sprake van een afgewogen advies. De belangen van de consumenten zijn immers in onvoldoende mate meegewogen. De keuze van de Staatssecretaris zal, nu deze het advies van de NMa overneemt, er niet toe leiden dat de praktijk van hoge waterwinsten, dé reden voor de Tweede Kamer om in 2008 de tariefregulering in de Drinkwaterwet te verankeren, wordt beëindigd.

Bepaling van de vermogenskostenvergoeding

De vastgestelde gemiddelde gewogen vermogenskostenvoet bepaalt de vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf op grond van de wet ten hoogste mag hanteren bij het bepalen van de tarieven. De vermogenskosten reflecteren de vergoeding die verwacht wordt op het geïnvesteerd vermogen.

In opdracht van het Ministerie van I&M heeft Oxera een gemiddelde gewogen vermogenskostenvoet berekend van 5,4%¹. Ten behoeve van de voorbereiding van de zienswijze van de consumentenorganisaties heeft VEMW Sirm verzocht om het rapport van

¹ Oxera, Estimating the cost of capital of the Dutch water companies, March 11th, 2011

Oxera te analyseren. Uit de analyse van Sirm² blijkt onder meer dat de Nederlandse drinkwaterbedrijven structureel minder risico lopen dan Oxera in haar studie veronderstelt. Sirm toont overtuigend aan dat het niet juist zou zijn om de uiteindelijke vaststelling zonder meer te baseren op de studie van Oxera. Sirm concludeert dat de vergelijking tussen drinkwaterbedrijven en de zogenaamde 'vergelijkingsgroep' niet consistent en niet onderbouwd is. Zo adviseert Sirm om de vaststelling van de marktriscopremie te baseren op het werkelijke risicoprofiel van drinkwaterbedrijven. Ook op andere onderdelen formuleert Sirm onderbouwde aanbevelingen voor (verbetering van) de vaststelling van de vermogenskostenvoet. De vermogenskostenvoet die Sirm redelijk acht (4,4%), ligt aanzienlijk lager dan het voorstel van Oxera. De analyse van Sirm leidt daardoor tot lagere kosten voor de consument.

Het Ministerie van I&M heeft vervolgens een second opinion gevraagd aan PwC. PwC weerlegt de argumenten voor een lagere Wacc die de consumentenorganisaties hebben ingebracht niet. PwC komt in haar second opinion³ zelfs uit op een hogere Wacc (6,4%) dan Oxera maar heeft naar de mening van de consumentenorganisaties geen afdoende argumenten afgegeven voor bijstelling van de eerder ingediende zienswijze.

Op verzoek van de Staatssecretaris heeft de NMa advies uitgebracht over onder meer de vermogenskostenvoet voor de drinkwaterbedrijven over de periode 2012-2013. Het advies van de NMa gaat grotendeels voorbij aan de eerder dit jaar ingediende en onderbouwde zienswijze van de consumentenorganisaties. Het betrekken van deze zienswijze in de uiteindelijke afweging is naar de mening van onze organisaties essentieel om te komen tot een zorgvuldig besluitvormingstraject. Een aanpassing van het besluit c.q. het bijstellen van de vermogenskostenvoet is volgens de consumentenorganisaties dringend gewenst voor een adequate bescherming van drinkwaterconsumenten en om te voorkomen dat de belangen van deze groep in gevaar komen.

Plafonneren van het aandeel eigen vermogen (solvabiliteit)

Een ander deel van het advies van de NMa betreft de solvabiliteitsgrens. Op grond van artikel 10 van de Drinkwaterwet wordt het maximaal toegestane aandeel van het eigen vermogen tweejaarlijks vastgesteld. Hiermee wordt beoogd te bevorderen dat drinkwaterbedrijven geld niet 'oppotten' en drinkwatergebruikers zoveel mogelijk kunnen profiteren van de financiële voordelen die voortvloeien uit efficiëntieverbeteringen die drinkwaterbedrijven realiseren. De NMa onderstreept in haar advies het belang om consumenten te laten profiteren van winsten die door gereguleerde bedrijven worden gemaakt maar betwijfelt of het plafonneren van de solvabiliteit daarvoor de geëigende methode is. Zij verzoekt de Staatssecretaris een alternatieve methode te overwegen, door de inkomsten van de drinkwaterbedrijven direct te relateren aan het niveau van een efficiënte bedrijfsvoering. Een dergelijke methode voor kostenregulering wordt door de NMa ook toegepast bij de energienetwerken.

De Staatssecretaris wijst dit onderdeel van het advies van de NMa af. In zijn motivatie stelt hij dat kostenregulering leidt tot hogere kosten zonder dat daar financiële baten tegenover staan. Bovendien, zo stelt de Staatssecretaris, kan een systeem van kostenregulering negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de drinkwatervoorziening. De Staatssecretaris verwijst op dit punt naar de verplicht gestelde prestatievergelijking en veronderstelt dat de toepassing van dit instrument afdoende is om ervoor te zorgen dat consumenten profiteren van eventueel gerealiseerde efficiëntiewinst.

² Sirm, Regulering Drinkwater, 22 maart 2011

³ PwC, De vermogenskostenvergoeding voor drinkwaterbedrijven; second opinion, 30 juni 2011

De consumentenorganisaties zijn van mening dat de motivatie van de Staatssecretaris om het advies van de NMa op dit punt af te wijzen op onjuiste argumenten berust. Er is geen reden om aan te nemen dat de introductie van een systeem van kostenregulering zoals dat door de NMa wordt voorgesteld tot hogere kosten leidt indien men de vergelijking zou maken met de door de Staatssecretaris beoogde wijze van regulering. Bovendien heeft de praktijk bij de energienetwerken aangetoond dat netbedrijven kwalitatief hoogwaardig werk zijn blijven leveren, ook nadat zij aan een dergelijk reguleringsregime werden onderworpen.

De door de Staatssecretaris voorgestelde wijze van regulering (via de prestatievergelijking) is ontoereikend. Wat daarin ontbreekt is een directe koppeling tussen de resultaten van de prestatievergelijking en de kosten die de drinkwaterbedrijven in hun tarieven in rekening mogen brengen. De voorgestelde reguleringwijze biedt feitelijk onvoldoende prikkels voor drinkwaterbedrijven om efficiënt te werken. Het systeem van kostenregulering waarnaar de NMa verwijst, biedt aanzienlijk betere voorwaarden om te komen tot een adequate regulering en een gerechtvaardigde bescherming van gebonden gebruikers.

Tot slot

Het besluit van de Staatssecretaris inzake de vermogenskostenvoet voor de drinkwaterbedrijven is gebaseerd op een advies van de NMa. De door de samenwerkende consumentenorganisaties ingediende zienswijze (en daarmee de belangen van de drinkwaterconsumenten) is vrijwel niet meegenomen in dit advies. Daarmee is sprake van een lacune in de besluitvormingsprocedure. De consumentenorganisaties roepen u hierbij op om:

- hun zienswijze, onder andere gebaseerd op de bevindingen van Sirm, alsnog te betrekken bij de definitieve vaststelling van de vermogenskostenvoet;
- de Staatssecretaris te verzoeken om het besluit inzake de vermogenskostenvoet voor de drinkwaterbedrijven aan te passen en daarbij in te zetten op een lagere vermogenskostenvoet. Een dergelijke aanpassing is naar de mening van de consumentenorganisaties dringend gewenst. Immers, het voorliggende besluit van de Staatssecretaris zal er niet toe leiden dat de praktijk van hoge waterwinsten, dé reden voor de Tweede Kamer om tariefregulering in de Drinkwaterwet te verankeren, wordt beëindigd.

Voorts vragen de consumentenorganisaties aandacht voor de gevolgen van het besluit van de Staatssecretaris inzake het plafonneren van de solvabiliteit. Het besluit op dit punt leidt tot een gebrekkige regulering van drinkwatertarieven. De organisaties zijn voorstander van een benadering die wél effectieve prikkels voor drinkwaterbedrijven om efficiënter te werken introduceert. Alleen onder die voorwaarde kunnen drinkwaterconsumenten adequaat worden beschermd.

Uiteraard zijn wij graag bereid om onze oproep nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Mede namens Consumentenbond en Vereniging Eigen Huis

Ir. Roy E.J. Tummers
directeur Water VEMW